

GLAMAT

popiko-katekik

VOLAPÜKA

Fa
Schleyer Johann Martin,
datuvel volapüka.

Konstanz len Bodanlak.
Püb büra zenodik vpa. Jláyär'a.
1889

Gits valik paibübekipòms.

Volapükanes
valik plödeutikes
tala lölük,
aitönöles fiedo siti lebaliko velätiki datuvela
kösekom
vobuki at volapüka,
fulü
löf, stim ä divodug:

lautel.

M. b. p. b.!

Noetil. Al at glamat i **kik** epubom, kostöl fenigis te telsi. Sivonös glamati e kik atis uf de bür zenodik vpa. Schleyer'a in Konstanz, ud de Hoffmann Robert in Leipzig! Suäm glamata binom: mak bal; ye glamata sa kik: mk. 1 e fenigs tels fläno.

Bivöds.

Kanon lautön vobukis glamatik natapükas no sato popiko dabalanes lemödik, no laböles lomoà stabiki kulivi glamatik. At velat aiz*itom* sägo tefü vp. obsa; do vp. läsevamo kanom *palenadön* levemo nefikulo. Sikod *ebekon* obsi, mekön *segivoti* glamata vpk. obsa somiki, kel binomös ledunlüno pebe *voböl* lesuemöfo ä popiko! - Aino**obbs** se pläk kilseyelk, das fom popikün ä valemiko kapälnikün buka sembal aibinom fom katekìk. Sikod *egivobs* fomi at vobukile isaét, e binobs valädöl fümo, das vp. id in klot at o'tuv'omös nulikis flenis, gönelis e pakelis lemödik at tum milis flenas jünuùk volapüka!

Konstanz, 1889, 3, 31.

Datikel vpa.

I. Nindugot.

Säk balid: Kim edati^{kom} väpuki volapuki?

Gesàg balid: Schleyer Johannes Martin (lilädonöd!: Jláyär Yohánes Mártin), romokatolik lanedapä^{dal} vönik, ebinöl läto in Litzelstetten lä Konstanz in Badän, Deùt.

S. 2. Kitim datuvel vpa. edati^{kom} väpuki velatik ati?

G. 2. Lepato in fin mäzula (kilseba^{ld}) yela balmil jöltum velsezül, in pädaladom Lízelstéten'a.

3. Alki edati^{kom} vpi.?

Al nefikulön aiglofölis vädelo gianumo melaki e tedi, dunöfi fevik, nolügi e lekani...

4. Datuvel vpa. esumom se püks kiom stöfi al subumön püki lekanik oka?

Se glepüks valik tala, abu pato se püks Nelija, Deuta e Flenta.

5. Liko blefon vödi volapük?

Me vp. (lilädonöd!: wolap'ük).

II. Dö abc... (lafàb).

6. Vp. ninom tonabis liomödk?

Telsevel (27).

7. Vp. ai^{lab}om vokalis kiòm?

Gletonis lul: *a, e, i, o, u*; sa vökäds *ä, ö, ü*.

8. Kikod vp. labom i vökädis?

Bi vökäds sibinoms in ti valiks natapüks e dialègs, e bi me vökäds pük vedom liegikum tefü mänifod difikas tonas e toenaköls, e bi mödiks noms glamatik e vödasbukik binoms petanöl len vökädis.

9. Kiòms aibinoms kosonàts vpa.?

Ats balsezül (19): *b, p; d, t; v, f; h, y, g, k; l, r, m, n; s, j, c, x, z.*

10. Kikod vp. *nin/abom* i palkosonatis: *c, x e z?*

Bi tonabs id àts sibinoms in glepüks mödik tala, e bi ots blefoms u mänifodoms penami vödas...

11. Vp. no labom kiomis tonabis e tonis deutik?

No: *q, w, ch, ng, e sch*; do tons *w e sch* sibinoms in vp., ye papenöls votiko, o. b. as *v e j*. - Abu in vp. voik tons *ch, ng e qu* no sibinoms (zitoms), bi ots kanoms pasepükön te lefikulo fa plödeutans ... mödik.

12. Liko *pai/lädoms* vpo. tonabs: *q, v, c, j, y?*

Aso *ch, w, dsch, sch, j* deuto.

13. Kikod vp. labom i nog lafabí gletik de tonabs kilsevel (37)?

Dat, plänöl **lilädam** natapükas valik, kanon bemaön kulädumo glepükatonis kilsevel talanetas valik. Ibo voto mögos leno, das lilädon fümo vödis natapükas valik, bi leofen lilädam aidifom de penam lejeko, pato in püks nelijanas, rusänanas, Poläna, Flenta, Sveda... A.s. nelijans lilädoms vödi *judge* (deuto: *yùdge*), äso deutans lilädoms tonabis pekolagöl *dschöödsch*, vpo.: cöc ...

14. Lafabí gletik ninlabom tonabis kiom mödumo, ka vp. oko?

Tonabis at balsi: *å, ñ, m^, n^, ï, l, j, c, q.*

15. Liko muton lilädon tonabis bals at segun deutiks lilädam e penam, if zitoms in

natapüks, e bevü vpa.-vöds (plü ine kläms)?

Äso *a* in vöd nelijk *all, th* in vöd nelijk *the (ñe)*; äso *rr* in vöd spänik *Sierra*; äso *m e n* in vöds flentik *nom e mon*; fövo äs *ng, ß, sch, tsch* e *ch* in deutapük ...

16. Klu tonabs kiom *pai/lädoms* votiko in vp, ka in deutapük?

Ats mäl: *v* äso *w, y* äso *j, q* äso *ch, l* äso *ß, j* äsliko *sch, e c* äso *dsch.*

III. Noms tefü tonàbs.

17. Tonàbs i muedik-lí sibinoms in vp., äs in natapüks?

No; in vp. tonab alik nen sesum *palilädom*. Sikod lilädon a. s. *plied* no *plid*, sod *pli-ed*. Klu in vp. i no sibinoms tonabs sötöl dünön te al tenam, ud al japam silaba sembal, äs a. s. *h* in vöd deutik *ihn*, ud *tt* in vöd deutik *Mitte*.

18. Tonab öt (leigik) li pasepükom id in vp. ma mods tel jü fol difiks, äsliko a. s. in natapüks tonab *c as k, z, l, c (tj)* ...?

No; sod alik tonab ailabom toni te bali, lilädi e penami te bali, e püka'ton alik ailabom mali te bali.

19. Kiplad vöd alik labom silabi betonama okik, o. b. kazetì oka?

Egelo te su finasilab (posilab).

20. Me tonabs kimik penon e bükon vpi.?

Egelo te me tonabs latinik (nelijik).

21. Liko tonab *g* pasepükom in vp.?

Egelo te, äso tonab *k* sofiko; abu nevelo äso *ch*, u *j*, u *sch*, u *c* ...

22. Mals i kil sibinoms in vp. plo ton *fbal*, o. b. *f, ve ph*?

No, te *f bal*.

23. Liko lilädon tonabis *x e z* in vp.?

Egelo te, äso *gs e ds* pafetanöls nabiko.

24. Vp.-li labom i palvokalis (aa, ai ...) e palkosonatis (tt ...)?

No: ni *aa, ee, oo* ..., ni palvokalis *ai, au, ei, eu* ...; ni *ll, ss* ... Klu vöd *geil* no palilädom, äso vöd deutik *geil*; sod, äsif pepenomöv deuto *ge-ihl*, sikod (me kazet) *geil*.

25. Nëms tonabas telsevel vpa. tonoms liko?

A, e, i, o, u; ä, ö, ü; be, pe; de, te; ve, fe; he, ye, ge, ke; le, re, me, ne; se, je, ce (dge), xe (gse), ze (dse).

26. Liko muton penön, bükon e sepükön vpi. su tal lölik?

Egelo e vätopo jalepüno segun mod öt ä **leigik**, dat aikanon kapälön gudik ä kleilik balvoto, e dat no pölots e feitöfs vedoms se badiks penam u liläd e sepük.

27. Klu löpiküns kil **plisips**, noms ä **devièds** vpa. aitonoms liko?

- a. Menadè bal pükì bal!
- b. Pükè bal penamì bal!
- c. Penamè bal lilädamì bal!

28. Deutans ... mödik, lilädöls vödis vpa, mekoms pökis kiom?

Atis, das lilädoms: *a* äs *å* (nugäniki); *e* äs *ä*, a. s. in vöd deutik *wer (vär)*, *pla* äs (*pläs*) *e* in vöd deutik *Netz (néz)*; ud *ä* äs *e*; ud *ö* äs *e*, ud *votafleko* *e* äs *ö*; ud *ü* äs *i*,

e votafleko; fövo *p äso b*; *t äso d, h äso ch*; *g äso ch u y, k äso g*; *u n äso nudatonikis n¹* e *m¹* flentanas ...; *u ng (η) äso ngk*; *u l äso s, u z äso s* ...

29. Liko tenon vpo. silabi sembal getöli in *natapüks* a. s. tenölis *a, e, h* (in: *Maaf* ', 'Meer', *sehr*) ...?

Vp. nevelo telom tonabi sembal, sod givom kazeti vätk ` vokale pötenöl a. s. *à, è, ì* (in: *vär, mèr, lìbe*, o. b. *wahr, Meer, Liebe* ...).

30. Liko japon u blefon in vp. silabi sembal voto nepabetonöli?

No telon, äs in natapüks, kosonati silaba tefik, äs a. s. tonabi *f* in vöd deutik *Schiff* (jíf); sod vokal silaba tefik getom kazeti japik '. Klu penon vödi deutik *Schiff* vpo. te *jif*; (ab *jif binos schief*). - Nom at aimutom pafölon jalepo ya demü kod at, bi alik tonab *palilädom* patiko in vp., klu tonab nonik vpa. *pa'bapom* al teik mal tena, ud japama.

31. Kis natapükis valik nesesumo mekos nefino fikulikum, ka vp. binom?

- 1) Laltigs bofik *e/ ed un* ...;
- 2) sesums nenumik nebü (po) noms;
- 3) velibs nenomomafik, a. s. *ich gèbe, ich gàb* ...;
- 4) pönops fikulik;
- 5) mod no nefikulo lenadlik säka e noneda;
- 6) *plumaf* kosonatas ud i vokalas in natapüks teldik;
- 7) rim ofen lefikulik in poedots e kanits;
- 8) nefömot nenumikas nemas lönik;
- 9) tasiämöf e *netikávöf* siämas (malodas) vödas nenumik (pato in pük nelijanas, cinänanas, deutanas ...);
- 10) def mödikas *plunumas*, ladyekas, u *plu/üenama*, ud *balnumas*, ud *ladvelibas* ...;
- 11) lafåbs difik plu (ka) tum talanetas, kelas teldiks *ailaboms* tonabis tu nemödik(is), ab votiks en *plumafo* mödikis;
- 12) ,lotogaf' levemo fikulik ä stedo tasiämik natapükas mödik;
- 13) vöditopam levemo fikulik natapükas teldik;
- 14) tumöd foginavödas otas; fino:
- 15) nefüm, tenöf (*tenälöf*), neklül(äl) e mösepłänöf nenumikas suemodas e vödonabidas (pükübas) natapükas valik.

32. Liko **gleplisips** fövoik fol vpa. tonoms?

- a. Plo ton alik penonöz mali te bal(i)!
- e. Mal alik labomöd sepükami te bal(i)!
- i. Tonab nonik binomöd muedik u nezesüdik!
- o. Bal penam e lilädam aibinomöd su tal lölük!

33. Vp. ailabom **bizugis** kiom?

- 1) Vp. binom blefik, e spälom vödis mödik, klu i timi, töbi e moni, pato tefü telegafön ...
- 2) Vp. binom klülik, kleilik e fümk tefü sepet.
- 3) Vp. nò labom sesumis, e ya demü kod at aikanom *palenadön* levemo nefikuliko.
- 4) Deno vp. aibinom fomaliegikum, ka natapüks valik.
- 5) Vp. no binom *petänöl* len sütagi (*setatidī*) jalepik; sod (pato in stü'l kilid) binom libik tefü vödipladam e vödiyumam.
- 6) Vp. ailabom lotogafi balik, kludiki, nefikulik.

7) Vp. toenom nälik ä benotonölo, e sukü leigatons mödik aipötöm vemo al poëd e kanit.

8) Vp. aibinom pük gudikün plo nolüg, lekan, ted, dustod, feb, melak, plo tävels, spotans ..., bi vp. labom u steifom teikis suemodis e setis klülik, jalepo *pedistinölis*, balikis, no möseplänikis.

Nonik natapük lölka tala, e nonik votikas lekanapükas sonemik labom bizugis valik atis vpa.

IV. Valemiko glamatikos.

34. Datikel vpa. *estabom* lekanapükä oka su kiomi natapuki?

Su nelijapuki, bi pük at binom pepaköl su tal lölük.

35. Vp. löföm-lí *setiyumodis* (*setemis*) lonedik, lekanik?

No, leno!; sod setis te balikis.

36. Vp. labòm-lí egelo **laltigi** fümik, nefümiki e dilama (dilamik)?

Kösömo no; ibo i püks latinik e slaviks ... no laboms laltigi meköl also levemo fikulik pükis germanik e romanikis ...

Laltig (*genavöd*) sembal vedom zesüdik te vemüno seledo, e vp. labom täno plös laltigis tel: fümiki *el* (*jìèl*, *elos*), e nefümiki *un* (*jìùn*, *unos*).

37. Tonabs kiom no binoms pa'löfk in vp., e sikod pa vitoms viliko?

Tonàbs: *r*, *rr*, *h*, *ch*, *c*, *ŋ* (*ng*), *ħ*, *(th)* ...

38. Vöds i pekosiadöl (*pakosiadöl*) li sibinoms in vp.?

Si: us, kö kleìl dälom atosi, o. b. kö vödkosiad no bevolekom palsiämöfi; a. s. *gadadom*, pla: *dom gada*, *gada dom*, *gada'dom* ...

39. Vp. i löföm-lí sagi ne tonabik (*medamik*)?

No, bi aibinom fikulikum e neklülikum, ka sag tonabik (*nemedamik*), jeniko pepüköl fa ek. - Abu vp. ailöfom vätopo nefikulikosis, balikosis e klülikosis.

40. Vöd sembal deklinik dalòm-li finön me zijotonab sembal (o. b. me: *s*, *j*; *c*, *x*, *z*)?

No; voto plunum no mögomöv len oms. Ibo *plunum aifinom* me tonab *s*, e zijotonabs tel *nemedamo* pobalvotiks toenoms düfik, e sägo kanoms papükön te fikulo.

41. *Stämasubsäts* binoms liko in vp. kösömo?

Basilabik(s), a. s. *vòb*.

42. Me kis lesevon in vp. valikis pönopis, velibis e ladvelibis?

Me tonab kalad'ik **o**; s. (samöd)!: *ob*; *dunob*; *egelo*.

43. Lesevon ladyekis me kis?

Me posilab **ik**; a.s. gudik.

44. Numavödis lesevon kösömö */enkis*?

Len tonabs / u /s ...; a.s. ba/, ba/s, mi/...

45. Lenkis lesevon nomo (köösömo) linteleskis?

Len tonab kaladik ö!; s.! püdö!

46. Vp. no labom kimikis fomis u finotis natapükas teldik?

No labom (bi no nedom): kimufali, duali, (*palnumi*), kimüfali (stumali), *kodafali*, *topafali*, nonefali, pläpofali ...

47. Ladyeks, numavöds, pönöps, e ladyekabids ì-lí pavotoms?

- a) No! o. b. if stadòms nemedamo *po* subsat (spetivo po velib) okas.
- e) Ab ìf stadoms bifo, u soeliko, peteiölo de subsat...: pavotoms, äso subsats.

48. Numavöds des *ba/jü zü/lí-dalòms* getön mali plunuma?

Leno as *balanùms* (baliëls); ibo me tonab *s* balsiëls paibemaloms.

49. Pläpods valik nen sesum stadoms kiöp?

Egelo bifo subsat, a. s.: *demü* bum.

50. Pläpods regoms (laboms po its) ì-lí kimafali, ud kimefali?

Nevelo! -

51. Lenkis lesevon nomo pläpodis *telsi/abik* u *plusi/abikis*?

Len tonab kaladik ü: a.s. dubü nam.

52. In vp.-lí sibinoms i subsàts... no laböls plunumi, u balnumi, u ladyeki(s) pedesdugöl de oms (òks) ...?

No! in vp. foms valik tkavo evelo tikiks pafomoms nomiko (segun nom).

53. In vp. kanòn-li fomön se ladyeks valik (e se subsats... valik) ladvelibi sembal?

Si! a. s. se *flenik* mekon me tonab *o* vödi *fleniko*.

54. Vp. labom numafomis deklina liomödkis?

Te balnumi e plunumi; ab no duali.

55. Velib-lí vpa. labom plo öt pösod, u num, u tim, u bid ... vödas fomis tel ud anikis?

No; sod egelo te bali fomi soelik; s.! àmo palovepolom egelo te me *löfob* ...

56. Fòms kiom moeda veliba aibinoms (els) glediniküns (binugiks)?

Ats mäl: jenabid, mögabid, stipabid, büdabid, subsatabid (fom subsata veliba), e ladyekabids (foms ladyeka veliba).

57. Foms kiom veliba binoms umo te *dékem* vpa, ye dékem vemo viplik, e püka kosietad// ofen lezesüdk, pato, if muton lovepoön vödiko a. s. lepenädis dipik e s. (sümikosi) se natapüks?

Vipabid, lebüdabid (büdabid *vemik*) a.s. *militik*, *lepato*, if *büdon önedanes* (*in büds önedanes*), e foms *finöl me -öök* (*dalomöv*), *ed -öök* (*nedom*) ...

58. Vp. nonòm-lí teliko, äs a. s. pük flentik ...?

No! sod egelo te baliko.

59. Mutòn-lí lovepoön in vp. i luvödis (vödis , lunäga' , deuto) teìk, a. s. deuto: *so, da, es* ... (tän, is, os ...)?

No! - Vödils somik palovepoloms te, if a. s. vödil deutik *so* malom *also, in mod at*, u vödil *da* (malom) *ven*, ud if vödil *os* stadom (stados) bifü velib, kö *os* no binom (binos) luvödil.

60. Pönop tefamik fetanöl setis *ke/*... i dalòm-lí pamo/efön, äslik in natapüks anik? ud i velib *binön*, if no binom yufavelib?

No! vöds at mutoms nomo (kösmö) palovepolön in vp. egelo.

61. Vödis te kiomis penon u bükon in vp. me gletik begitonab?

Te nemi lesanikün Goda e pösodas kil godikas; fövo (ovo) valikis nemis lönik menas, topas ...

62. Kimik aibinom **vödipladam vpk.** balidas **tel** de stülabids kil (u fol), pato ab stüla tedelik ü telida?

Balüdo **subsat** kömom (stadom), a. s. *log*; täno ladyek, a. s. *jönik*; klu: *log jönik* (laltig no palovepolomök), ud: *un log jönik*, ud: *el log jönik* (aët fümik log jönik is, no votik log sembal); po ladyek numavöd sukom, a. s. logs jönik *tel*. Nu pönop kömom: s.! lögö jönik *tel ofa*. - Fövo **velib** stanom, a. s. logs jönik tél ofa *bliboms*. Po velib sukom ladvelib, a. s. logs jönik *tel ofa bliboms takedik(o)*.

NB. Sotimo ladvelib sembal stadom i bifü sembal ladyek u ladyekabid ...; s.! *levemo* püdik. Pla ladvelib sembal i pläpod sembal sa subsat ... stadom leofen po velib u votöpo ..., a. s. *ín* püd, pla *püdo* (nen *in*). -

Po vöds mälnek at yeg deslopik ü paregöl in kimifal, kimafal u kimefal sukom; a. s. sevom *Fikopi*, länis *Silopa*; u: givon bili vobele doma ...

Fövo gleset sembal sötom nomo bugoön nebasetè oka (spet. nebaseutes oka); s.! *lilom, dás kömoms*.

63. Vöds kiom nelijapüka u natapükas votik mutoms pavofömön in vp.?

Pato sòms (vöds somik), kel finoms me zijotonàbs, (demü plunum); ovo vöds ninöl tonabis *ŋ, c, h, ī, r, jc* (o. b. *ng, ch, h, th, rr, schtsch*) ...

64. Liko penon e bükon nemis natapükas e vödis votik pösumölis **tonabo** üb in vpi.: vödis, kelas abu *penamod* e *sepükam aidifom* de vpa. *penamod* e liläd lebaliko plagik ä tikavik (binöl nevelo nefümik u *palseplänik*)?

Penon e bükon vödis somik natapükas, äso paipenoms in lom okas. Abu pladon lilädi velätik a balnà in öt penäsämäd po vödi lomik in klämis; a. s. *Charles Church (Cärsls Cörc)*, u (ü) gudikumo: *Cörc Cärsls* (bi vpo. aipladon famülanemi **bifü** pösodanemi, demü lissèds, ed al vitön fecenis.

65. Gönü beginels valik in vp. *sütovon* liko *stäsilabis* ine penäd e bük?

Me *vatalubelfiks* penäd e bük, a. s. *pegesagöl*, sp. (spet., o. b. spetivo) me *bükapenäd* slobik (,kursiv'), s.! *pelöfik*.

66. Kiöms bisiläbs binoms pöviöl dunlüno lä stäma *vöds tel'silabik* u *plusilabik*?

Silabs: *pa*; *pä*, *pe*, *pi*; *po* e *pu* ..., bi me silabs àt fòms *sufafoma* veliba aibeginoms.

67. **Stabanoms** mäl volapükik aibinoms kiom(s)?

I. Noms teföl tonabis pölen/ägöl **finè** (len fini) vödas, o. b.:

1) **Finatonabs** (posiläbs) lä subsats, ladyeks, numavöds, pönops e ladyekabids, ü tonabs (finots) deklinafalas: *a, e, i; as, es, is*.

2) Tonabs **kaladik**:

a. *o* ed *ö* lä pönops, velibs, ladvelibs e lintelèks;
e. (3.) *u* ed *ü* lä ladyèks, pläpods.

Sàms: ladvelibà, bimè, belì; *ol*, pelom, gudikumo; *filö!*; jönikum; danü...

II. Noms teföl tonabis pöbisiadöl len **begini** vödas (ti te velibas e ladvelibas), o. b.:

1) *a, ai; e pa, pai*: in patüp veliba (*dunafoma* e *sufafoma*).

2) *ä, e, i; e pä, pe, pi*: in fe'gol'üps kil veliba (*dunafoma* e *sufafoma*).

3) *o, u; e po, pu*: in füdüp ... (zu *pö* ...).

Sams: (a)penob (nü), *pablino*; äbegof, efödos, *inedon*; *pävisitob*, *pevobos*, *píkulivols*; *odanom*, *utikobs*; *postimofs*, *pugetons* ...

V. Glamat patik.

A.

68. If sagom vödi *fat* vöd at *fat pesagom* in balnum. - Ye plunum en tonom: *fäts*. - Klu fomon vpo. *plunumi* liko?

Egelo te me tonab balik *s*, kel *s* egelo palen/ägom len vödi tefik, nen *tanamal*. Kludo vöd *fat* labom in plunum fomi *fats* vpo. Tonab *s* at plunuma palen/ägom, al fomön plunumi, valikes vödes kanöl *padeklinön*, klu subsates, ladyekes, numavödes, pönopes e ladyekabides ...

69. Kikod datikel vpa. *e/onom* tonabi *s* as mali plunuma?

Bi natapüks lemödik ailaboms in plunum tonabi *s* len fin vödas, e bi datikel vpa. pladomok dunl(ik)üno su stabi jenöfa natapükas valik. Ibo no evilom bumön bumoti vpa. as *lutagledomi*, äso bügonels e lep'ans oka. -

Sams: Bib, bibs; bled, blèds; flol, flols; bod, bòds; blod, blòds; buk, büks; krit, krìts; läd, läds; stem, stems; depad, depads. (Samis deutikis ... eko alüpo in deutik ... glamat pop.-katek.!).

NB. (Noetil): Vöds: el, jièl, elos; un, jiùn, unos no palovepolomsök! Ibo laltig ti aimofalom vo in vp.

B.

70. Ceinon liko in vp. vödis manik in **jilikis**?

Pladon vödili nelijk *ji* (‘she’) **bifü** vödi tefik, ye nen tanamal; a. s. pul, *jipùl*; reg, *jireg*; fat, *jifàt*; dog, *jidòg*; nök, *jinök*; pösod, *jipösod*; jeval, *jiveval*; plan, *jiplan*; jafel, *jijafel*; julan, *jijulan*.

C.

I.

71. *Deklinafal* kiòm paile/*plägomöz* nämikün(o), bi beginels ai/*mekoms* pökis gletikün tefü om?

Kimifal (‘accusativus’)!!

72. Liko fomon kimifali at (*deklinafali* folid ä veütiküni valikas lul)?

Lägon baliko len fini vöda tefik tonabi *i*; s.! lab, *labi* ...

73. Liko desetuvon in set sembal, va vöd tefik stadom in *kimfal*, ud in *kimfal*? (Ibo deklinafals bofik ai/*kanoms* nefikulo pafe/*cenön* kobo in natapüks ti valik).

Säkonoköz, meditöl dös japälo, egelo te baliko: *kim dunom kiomi yegi, tefi, cali, dun(ot)i* ...? - Abu leno säkonöd!: fa *kim padunos kis?* Ibo atos *kis kanos* (deuto ...) binön ebo (leigo) denu *kimfal* e *kimifal*; a. s. in sets at: *kis jenos?* (is *kis binos kimfäl*); e: *kis(i)* nolons nulik(osi), o. b. in stül balid: *nolons kis nulik?* (ab is *kis(i)* binos vo *kimifal*).

Sams: Labob gesagi; labob kotini; labob bedi (at); I. bili; I. milegi; leli (sembal labob; miti labob; labob maki (at, et ...); I. frani (bal); I. fleni (bal, sembal).

Löfob gäli, löfob topöfi, löfob tikäli, löfob sauni, löfob febi, löfob klödi, löfob Godi, tedi löfob, magi löfob, löfob tugi.

II.

74. **Kimafali** (‘genitivum’) leigo /eofèn zitöli fomon liko in vp.?

Lägon baliko len tefikis subsati, ladyeki, numavödi, pönopi u ladyekabidi (ud i len subsatabidi) tonabi *a*, äs ot sibinom velato as *kimafal*, s.! in rusänapük...!

Dese'tuv'on kimafali *vätopo* sukü säk *kima* (*kimas*), köà vo labom nemi oka.

Sams: Stom apulà (folulà); dèls gustula (jölula); mel tala; Yulopà püd; julana dut(i); flumi Güpäna; pük Flenta; labob fluki bima; futi mena; labob konsäli flena.

Lut Talopa; glet Melopa; kalod dekula (batula); no labob liegi Nelija; blef tala/*ifa*; febula (telula) blef; vom doma; vomül zifa; moni neta; nid golüda.

III.

75. Liko fomom **kimefali** zitöl lu ofen, kel pafecenom *leofen* ko kimifal, pato lä pönops (a. s. obes, obis; oles, olis; nous, vous...)?; ab *patuvom* nefikulo sukü säk *kimē*?

Pladon len fini vöda deklinik baliko tonabi e, äsliko tonab at zitom as mal kimefala eb id in deutapük, a. s. in *fe'tanot* vödas ,dem Manne' (dèm mánè).

Sams: Penöbs fatè; penobs gesagi vomüle; penob vome; famüle flena penob; blode penobs; penob jiblode; penobs nemi flena fate; penob nöke mota (jifata); lade jinöka penob; penobs velati flene.

Givobs bledi blode; givob buki vomüle; givob milegi cile; givobs stimi Gode; moni givobs söle; pulile givob miligi; givobs konsäli *jiblode*; givobs giti pline; givobs köni miligane; givob dani fate.

76. Fomon liko segun jünuikos plunumi kimifala, kimafala e kimefala?

Lägon balik len deklinafalas *finatonabis i, a ed e* plunuma tonabi *s*; a. s. *flolis, bukas, feles ...*

Sams: Sevob blodasfamülis flenas; danobs givis Gode (Gode givis); sevob nämis cinas fablüdas; danobs litis glügas bienes; sevob möbis nökas; mulis yelas sevob; glätis danobs jinökes; sevob spelis ladas; danobs boadis fotes; sevob bidis planas. Sevob timis yela; givobs vatis nimes; sevobs canis Melopa; cemis domas sevobs; no sevobs nolügis netas; pöpis givobs pösodes; sevobs dilis tabas; givobs konsälis popes; sevobs nämis vinas; sevobs delis vigas.

D.

77. *Smalon* liko vödis in vp.?

Pladon baliko len vödafini tefik silabi smalama *il*, malöli ötosi, äso *finasilbs* (posilabs) deutik *chen ülein* (*qén ü láin*), a. s. *dügil ...*

Sams: Mekob *bimili* (sembal) su pöpi; *flolili* (bal, sembal) mekob; mekob bukilis; no mekob franilis; domilis mekob e fömadilis; mekob munilis e lakilis; solilis, stelilis e bödilis mekob; mekob bedilis e bodilis; mekob gälili mote; flenile mekob domili (sembal).

Logob nafili; no logob cäfilis; ab logob planilis; logob no cinilis, ab neifilis; mugilis no logob, ab moafilis; logob e givob kaledilis blodiles; logob boadilis cililas; logob fotilis pagilas; dinilis logob domilas.

E.

I.

78. **Ladyeks** (üd, ádjectiva') valik in vp. liko *pafomoms*?

Lägon baliko len finatonabi vöda tefik (subsata...) silabi *ik*, dubü kel lesevon foviko ladyekis valik; a. s. *pöf, pöfik ...*

Sams: Logob beli *jönik*; givob domi *smalik* (domili) blode; labob (eli) kati gudik, i vini nulik e bili blonik; badiki puli no löfob (löfob no); no sevob fluki foginik, ab floli yulibik; labob flenis läbik (semikis, sembalis); gletikis (elis) länis sevob; löfob köli glünik; ab no löfob köli blägik(i); givob vati hitik no cilile.

No löfob ladis *kalodik*; ab löfob pulis *visedik*; löfob kapis *sapik*; givob tiedi ciles *malädfik*; labob tabis *lonedik*; löfob lolis *ledik*; ab no löfob zibis *salik*; logob *slipikis* bötanis; löfob bukis gudik; gifob moni nulik pule dutlik.

NB. If pladon in vp. ladyeki **bifü** subsati: ladyek mutom pavötön ma num, gen e deklinafal. Ab if ladyek stadom nemedamo *po* subsat oka: no nedon votön ladyeki; a. s.: sevob satini gudik; ab no sevob *nemafliki' vali*; *löfob menis lisälk* e *vemo kapälkis* ...

II.

79. Liko fomon **lüeni** balid **plulüenama** (, cōmparatiūvum') in vp.?

Lägon len silabi *ik* ladyeka ... finasilabi plulüenama *üm*, kel, puteiöl de ladyek, as ladvelib, malom *ütosi*, äso *mödikumo*, *plu...* (bifü kosonats, peteilöl as ladvelib, id *umo*, pla *um*); s.! *vàm*, *vamik*, *vamikùm...*

80. Liko lovepolon vödili deutik *a/s*, u latiniki *quam (kvám)* po lüen balid plulüenama?

Egelo te me *kà*; ab no me *as*, *äs* ud *ven* ...

Sams: Velat vöda Goda (ai)binom gletikum, ka velat vödas menik; dog binom balikum, ka kat; dutlikum binom vobel, ka bièn; no gletikum, ka sol; smalikum, ka mun; vobikum, ka deutan; gudikum, ka vin; yulibikum, ka sil, e yelibikum, ka golüd; kulädikum, ka väted; läbikum, ka lanals.

Glünikum, ka meìd; sanikum, ka Petrus; sanlikums, ka medins; ladlikum, ka zesüdik; kalodikum, ka yanul (balul); lemikum, ka pötëts; cilikum, ka lisälikum; löfob umo dinis tikälikum, ka sienikis; sevob vödis nemikum, ka talikis; no löfob yeltumis *kligikum*.

III.

81. Liko fomon in vp. lüeni telid ä geiliküni plulüenama (, supérlativum')

Lägon baliko len posilabi ladyeka *ik* silabi *ün*; a. s.: gudikün.

82. Lovepolon liko vödili deutik *von (aus)* po plülüen (, supérlativus') in vpi.?

Uf me kimafal (kösmo plunuma), ud me pläpods *de* u *se*.

Sams: Lonedikün flumas valik (ai)binom Misisípi; löfikün de cils valik; valüdikün limepas alik; menikün valikas tugas; (el) motikün se lads valik; nulüdikün zibas (de zibs) valik; blägikün kölas valik(as); löfob vemo gletiküni tugas (se tugs) alik; löfob ai (ailöfob) dili sefikün; solikün(i) länas valik.

Sulüdikün länas alik; stupikün se stupels valik; tugikün menas valik; nemaflikün de spads alik; fatikün konsälas valik; lisälikün filosopas alik; kapälükün vomülas valik; löfob velatikünis vödas alik; vamiküns ladas valik; no löfob vatikünis supas valik.

83. Kanòn-li vpo. fomön i ladyekis sa omsa plulüëns se stäma *vöds*, de kels in natapüks ladyeks nonik binoms gebik, a. s. de *son e jison, böd, can, meid, cem ...?*

Si; ibo vp. fomom ladyekis de vöds valik, bi vp. no löfom u sufom sesumis. Sikod fomon *sonik* (de son), *jisonik* (se jison), *bödikum*, *canikün*, *meidik*, *cemikün...*

IV.

84. Ladyeks ti valik ailaboms topoti segunatikün oksa kiöp?

Nomò *po* subsat lönöl al omis (okis); ed atos aibinos jalepo pöfööl pato in stü'l telid ü tedelik! Ibo ladyek, stadöl **po** subsat, *leno* pavotomök, bi ladyek sa subsat oka fomom leofen löli tikavik bali, s.! *kuliv fatik* ü kobo *fotakuliv...*

F. Numavöds.

I.

85. Liko in vp. stabanùms zül balids ä veütiküns tonoms?

1 bàl, 2 tel, 3 kil, 4 fol, 5 lul; 6. mäl, 7 vel, 8 jöl, 9 zül.

Sams: GOD bal; vols tel; timadils kil; logs fol; famüls lul; säks mäl; gläts vel; doms jöl; koàps zül, sevob luli lekanas.

Men alik labom *te lifi bal* (gudikumo: lifi te bali); givob liäitis kil; labob cinis lul; sevob menis vel gudik (gudikumo: menis gudik veli): metåls zül; mèts jöl; labob minutis mäl; labob fònus in fol; labob fònus fol; lìlis tel; pükis kil.

86: Liko givön vödi *ba/jiliko*?

Me *jibal*, (seledumo, a. s. in poèd, me *bàl-jí*).

87. Givon liko vödi *ba/neudo*?

Me *ós-bàl*, (seledumo me bál-ös; ibo balòs binosöv pösond kilid balnuma neudo de *balön*.)

88. Liko lovepoön vödis deutik: *die einen, - die anderen* (di áinen __ di ándären)?

No me *bals* (ibo vöd *bals* malom 10) e no me *votiks*; sod me: balims --, votims --.

89. Deklinon numavödisik liko?

Also: bala, tele, kili; jifola, oslule (os-lule), mäli...

II.

90. Liko in vp. '*balsièls* valik des *bals* jü *züls* pafomoms?

Lägon baliko len tonabi / stabanumas zül tonabi *plunuma s* (bi vo *balsièls* valik kosietoms se balièls mödik). Klu 10 tonom vpo. *bàls'*, 20 tels, 30 kils, 40 fols, 50 lulz; 60

mäls, 70 *vels*, 80 *jöls*, e 90 *züls*.

91. Liko givon volapüko numis 100 e tumielis?

Me *tum* (de *centum* latinik), e *tùms*, (baltum; teltum, teltums ...)

92. Liko paisagos vpo. 1000 e milièls?

Me *mil*, e *mils*, (balmil)... (de *mille* latino).

93. Liko sagon vpo. 200 ..., e 3000 ... ?

Teltum ü tel tums; kilmil ü kil mils...

94. Liko nemon vpo. 1 ,Milliòn', e ` ,Milliárde'?

Baliòn, e baliàd (bal balion, bal baliad; abu balion (e) bal = 1'000,001 ...

95. Liko painemom volapüko , Billiòn, Trilliòn' ? ...

Teliòn (1'000'000'000'000), *kilòn*, folion, lulion; mälion, velion, jölion, zülion; balsion, telsion ... zülsion; *tumion*; *milon*; *baliadìon!* ... --

96. Liko fomon vpo. *fetani* balsielas ä (sa) balielas .. ?

No, äs deuto... (,dreizehn...), *sod* aibupladölo *numi gletikum smalikume*. *Ibo aibinos glelon vpk.*, *dàs dunlüno gletikumos aibugös vatöpo smalikumose*; so a. s. *i tefü nùms däta*: *yels aibugoloms mules, muls viges, ats deles, äts düpes, düps minuetes, aëts sekunes*;

Sams: Labob glokis bals; sevob düpis kils; lulsi stelis sevob; sevob julis vels; givob steabis züls; pükedis labob tumi; sevob tugis mil; givob bödis jölse netes; sevob velatis mäls; givob lunulüdibödes fols.

Labob vödis mil; sevob nolügis tum; no sevob volis jöls; ab sevob vinis tels; givob canis mäls; löfob velatis fols; sevob fatis kils; labob lainaklöfis luls; sevob möbis vels nulik; labob metis züls lainaklöfa.

III.

97. Fomon liko in vp. **leodanumis** (finöl deuto me posilab *té?*)

Len stabanumi tefik lägon posilabi vpk. *id*, a. s. *telid* (*d* sümom *tl!*)

98. Liko fomon ladvelibis numavödas (*leodanumis ladvelibik*), finölis deutapüko me *téns?*

Len finoti *id leodanumas* lägon vokali *o*, me kel ladvelibs alik pafomoms se ladyeks e subsats ...; a. s. folido...

Sams: Man balid (ai)binom Adàm; tusdel kilid; dödel lulid; mälüdel velid; balido soldel; velido velüdel; telido mundel; vesdel folid; jörido yanul zülid; zürido kilüdel telid.

Del *mälid kilula* (mäzula); düp jölid dela balsid mayula (*lulula*); märido mul yunul (*mälula*); velido yulul (*velul*); mul zülid binom setul (*züul*); labob balsido muli otul (*balsul*); balsebalido novul (babul); yanul kilsebalid; tumido solàts bafölikün; yel balmil jöltum jölsefüld.

99. Kiöpi pladon finoti *id* ed *ido*, if nums anik emo *panumämoms*?

Egelo te len numi lätki ä smaliküni, äslik is löpo len yelanum(i) 1889.

IV.

100. Liko fomon vpo. numis *denuama*, ai finölis valik deuto me posilab *mà?*

Lägon balik(o) posilabi *nà* len stabanumi teföl: a. s. *folnà...*

101. Kisi dunon, if in vp. lä balsièl sembal kosonats kil *kotuvomsok*? Ibo atos *öto leno zitosöd vpo.*, äso koziit *vokalas kil nemedamo pobalvoto!*

Ninlumufon tonabi e sonemik(o) benotoniki bevü tonabi s e finasilabi *na*; s.!: telsena (pla *telsna*).

102. Fomon liko se nums at denuama numis teföl *adyekikis* finöl me *màlig* deuto?

Lägon len silabi *na* posilabi fövoik *lik*, e silab at aimalom finasilabi deutik *màlig* (*líg sümo lik*); a. s. *velnalik*, *jölsenalik* ...

103. Liko fomon denuliko se nùms at ladyekik(s) denuama numis ladvelibik pötölis (numis ladvelibik denuama)?

Denu lägon elosi o ladvelibik len silabi *lik* (*nalik*), klu *naliko* ...; s !: *folnaliko*, zülsenaliko ...

Sams: Vobob kilna dela (ünü, du del); logob telsena fleni, ab no lani flena; vöds balsenalik; folnaliko; mälnà yela; tumna (tumena) ünү yeltum; elöfob fati kilnaliko; moned milnalik; lulsenaliko; mälsemälnà du vig; zülselulna su mel.

Sevob *kilnaliko* modi buma; suno *velna* viga; vob balsenalik lä reg; lulsenä ünү (du) yels kils; danob famüle *folnaliko*; sagob en lulna; stim mälnalik; vobob len lel jölnaliko; zülsena in dekul; ti milnaliko.

V.

104. Fomon liko numis sonemik **sedilama**, pa*fomölis* deuto me silab *pete/öl yè* (je)?

Dat no silabs kil len/lägama kozitoms(ös): silab bal, äs in natapük deutik..., also id in vp. **pabisepladom** *numavöde* tefik, efe tonab flentik *a* (å); s.!: *a vel*, *a jölid*, *a lulido*, *a folnà*, *a kilnalik*, *a balsenaliko* ...

Sams: Jevals a mäl; solat a balsezülid; a telseve/ido; a baltumte/hà; pos vòk a telsenalik; a velsenaliko; kömob in dekul a balid yela; vegob a jölse/u/hà; tuvob makis telna a teltum folsejöli; fidob büni a kilid(i).

Votob *a kilna* klotis; begepükob penedi a balsidi; legivob bodis a folido; getob kölis a tselul; sedob boadis a *velna*ko; blünob fitis a kiltum jösemäl; golob a jölna da zifi; lilob dogis a fols(i); lemob liabis a bal mil veltum mälsekil; mekob litis a balsebalna du (ünü) vig bal.

VI.

105. Liko numavöds et pa*fomoms*, kel deuto finoms me silab *fáq* (*fach*), e kels *panem'oms* *kösömo nùms mödükama?*

Mekon se stabanums ladyekis me len/lägam silaba ladyekas *ik*; a.s. tel, telik ...

Sams: Löf kilik; dan balsik; könab telsik; flan folik; bliг lulik; kilsel/u/ko; kopins mälik; cin folsezülik; möbs jölseve/ik; sedob minis teltumvelsefolik.

Nëms folik; sevob natis velik; sumob planis kili/ko; nemob nemis mälik; lemob fönis lulik; mekob leüli teliko; logob jöliki pöpi; pükob tonabis züliko; getob ruabis foliko; sevob stulis balsete/ik.

106. Fomon liko numavödis finöl *deutapüko* me silab *erlei* (ärlái)?

Lägon len stabanuvödi ä stämanuvödi posilabi *nik*, e ninyumon tonabi benotonik *e* (*enik*), kö voto kosonäts kil kozitomsöv; a. s. fol, folnik; balsenik ...

VII.

107. Liko fomon se numavöds **subsatis** numas (numavödk)?

Lägon len stabanumi finoti *an*, ud *el*, ud *ièl*; a. s. fol, folan; mälel; jölièl ...

108. Kitim lägon silabi *an* po stabanuvödi?

Lä pösods plüdik, a. s. zülan (o. b. soolat regana zülid ...)

109. Kitim len/ägon silabi *e/len* stä(ma)*silabi*?

Lä pösods bosi beboleköls, bevobädöl u meköls, a. s. lä *namunans: gloke/* meköl *gloka'numis* bal jü balsel: *balel, telel* ... jü balsetelel ...

110. Kiüp (kiöp) lenlägon finoti *ièl*?

Lä dins: *nums, nüms* ...; a. s. *tumièl*, o. b. *num tum*...

111. Liko fomon numis sonemik **dilanumikis** (, pártitivos')?

Lägon len stabanumi finoti *dil*, pötöli finote deutik *tél*, se: *Teil (táil)*; a. s. *veldil* = ¹/₇ ...

VIII.

112. Fomon *vilibis* liko se nüms?

Lenlägon balik(o) len stabanumi finoti veliba (velibik) *ön*, o. b. finoti *subsatabida*, kel finot aipötöm finote deutik *en*; a. s. *mäl, mälön* ...

113. Abu kikod *numavelib balükön* (, vereinfachen' [färainfáqen]) no dalom tonön *balön*, ed i no *balikön*?

Bi vöd *balön aimalom*: *balad'ön, bofön, klubön*; e bi vöd *balikos* voto binomöv *palsiämik*; ibo kanomöv malön: (*elos*) *balik(os)*, e *balükos* (*balikos*). Sikod vöd deutik *veréinfáchen* tonom vpo. *balükön*.

NB. Aikelan vilom atosi ni lesevön (suemön), ni lensumön: ut binom flen *palsiämöfas* e mikäpälübas *aimuöl* vemüno palene *däön* e *paivitön* (pölene *däöl* e *pöivitölas*) in väpük velatik, in **volapük!**

Sams des säk tumemäld jü tumebalsekild (teföl numavödis): Dëls kilnik; dils folsenik; sevob solatis lul tum'anis; penöb päneles lulseles e mileles; potob telielicina; *foldil*s vel; tumdils kilse/jö/; milob tonabis; *balükob* pükis; *balionob* silabis (mekob *balionik* silabís).

Labob ya bukis *lulsenik*; logedob stelis *balsemälnik legletikis*; sükob silefi *lulnik*; polob kloti *folsanas*; sevob *glokefis* *balsebalefis*; zülièl *gloka* no binom kleilik; labob zülsezüldilis vels steabas; *mälob* velatis gletik; *balükob* nolügi e lekani; *jölsob* petis jönik.

G. Pönöps.

I.

114. Liko pönops *pösodik* ai *tonòms* vpo.?

Òb; òl; òm, òf, òs.

115. Plunùm en paigivom liko?

Òbs; òls; òms, òfs, ós.

116. Pösod kilid nefümik (deuto *mán*) liko paigivom vpo.?

Me vöd òn.

NB. De vöd *on* plunum voik no sibinom.

117. Liko lovepolon vpo. vödi getefamik deutiki *sich (síq)?*

In balnum me vödil òk; in plunum me òks.

118. Liko fom plütik pönopa (deuto *Sie*) paigivom vpo.?

In balnum me vöd òns, (*onsà, onsè, onsi*); in plunum me: óns, (*ónsàs* [id: *ònsàs*], *onse, onsi*).

119. Kikod fom patik pönopa mutom sibinön i plo sepetamod plütik?

Bi, eplaköls osi miliko, nolobs, das volapükans nenumik senomsok (as) panoföl(is) me *ol* (,du' deuto), ab nonik volapükán velatik sötom evelonofön desäno sembalani! - Ye vöd *ols* malom nevelo vödi òns, kelosi semiks volapükans (vp.ans) neklüülik viloms niludön u lonön. Sod vöd òls malom baliko deutavödi *ihr*. E fecenot pösoda bal òls, as òns, ko pösods tel, kil ... velätikanas òls (tel, kil ... *ol's* [du deuto]) kanomöv vedön vemo fäтик, a. s. in (tefü) pözet e dins gelütas... - Abu volapükán velatik aihetom nosi meköfumo (*vemumo*), ka neklüüli, telosepläni, mikapälüb e pekofudugi ya se kod at, bi sembal palsiämöf u *teloseplänöf* in vp. aimödomok nefikulo in nefinikosi visü mils *natapükas* tala. - Yed atos kanos binön vipik te flenes düfugik kofudota babülonik u stipeles lupözeteles (stipeles, binöl lupözets) ... (Eko vpa.-bleda zenodik flani 435, § 1'565!).

120. Deklinòn liko pönopis valik?

Segun jemäd at: balnum: *ob, oba, obe, obi, od ob!* (deuto: ,o ich!'); plunum: *òbs, obas, obes, obis, od obs!* (bifü kosonats, in stül kilid ü geilikün, klatelik id: *obs, obsà, obse, obsi, od obs!* ..., al vitön vobuvokali (,hiàtus'), a. s. ín poëd.

Sams: *Ol* ed ob binobs flens; *om* ed of binoms matans; *os* us(it) binos din jönik; *on(nevelo!:* *Ons*) fidons vo nosi; (*óns*) löfóns obi zelädo, o flëns!; logon ónsìs valik seledo is; klimidunel no löfomok (no löfom oki); *òls* ed oms: (*obs*) valik sevobs vegi; *ons* ed òfs vilóns te sauni; mens valik sötoms löfön okis balvoto!

Ol ed *om* binòls deutans; *of* ed *ob* binòbs gëms; nedob *osi*; muton vipön gudikosi *one*; galob ple òns ed óns; nèk lifom te ple òk; yüföbs *olis* ed *ofis*; sükobs *omis* in zif; penob ónsès tudel (andelò); mëns mekoms ofen dämis *okes*.

II.

121. Fomon liko pönopis *labeledik?*

Tölaton omis, äso ladyekis, e sikod pladon balik(o) finoti *ik* len fini pönopas pösodik ü stämik; a. s. *ob, obik* ...

122. Kisi dunon, if al labediki pönopi kömom nog sembal ladyek u ladvelib ko finot *ik, sodas* finots mödik at *ik* tonomsöv nejönik?

Ceinon silabi *ik* pönopa ìn tonabi *a*; e tonabis *iks* in *às (sà)*, üd in kimafali son. (sonemik) glikik(i); a. s. *obik, oba* (yed is no: *obika, ud obike!*)...

123: Liko givon vpo. vödis deutik *där meinige* (där mайнige), *der deinige* ...?

Me vöds: *obikan, obikièl; olikan, olikièl...*

NB. Silab *an* malom pösodis; ab silab *ièl*/dinis.

124. Liko sagon vpo. vödis deutik: , *die* meinige, *das* meinige, *die* minigen *Dinge*?
Me vöds: *jibik*; *obikös* (*os*-*obik*), *obikós* (*dins* *obik*, *dins* *oba*).

125. Kiöp (kitim) sagon vpo. *obsik*, e kiöp (kitim) *obas* üd *obsa* ...?
Sagon *obsik* ed *obas* bifü vokàls; ab *obsa* bifü ksonats.

NB. Ye nom at tefom te stüli kilid ä geiliküni. - Stül balid e telid sagoms nis: libö! o. b. däloms libi begineles e no sato ufästepöles.

126. Kanòn-lí mekön vpo. pönopis labedik i se vödils *os*, *on*, *ok*, *ons*..., do foms en defoms natapükés *nenumik*?

Lesil ibo vp. no plafom sembalı fomi tikavik. Sikod pasagos id: *osik* (o. b. *elos* *dina*); *onik* (el, *elos* *eka*); *okik* (*oka*; *oksik*, *oksiks*, *okas*, *oksa*), o. b. el ud *elos* *tefam'öl* dö (su) *oki*, *okis*, o. b. dö (su) pösodi(s) leigik, öti(s), in set üt püköli(s) me kimfal; bido deuto ,das Sichige' (kelos ye no binos *geblik* deuto); fövo: *önsik* (*önsà*); *ónsik*, (*ónsà*) ...

NB. Vöd *obik* stadom kösömo po subsat okik (omik), èd i po ladyek, ladvelib, numavöd, if vödabidö kil jü lul ats, o. b.: subsat, ladyek, ladvelib, numavöd e pönop kozitoms; a. s. legivob *taleabis jönik* kil *oba viliko* flenile gudikün ...

Sams: O fat *obik!*; legivob jönikis *taleabis* nulik fol(i) *oba viliko* gdiküne flenile; nèm jibloda olik; möbs jimana balid omika (*oma*, *oka*); *önsiks* binoms gudikum; jiblod, efe *obik*, *edeilof*; *obikosi*(s) legivob no valik(an)es; no dalon sumön klötis *onsikanas* ed *ona*; tedel givom *okikosi*(s); löf velatik yufom flenes *oka*; löfobs umo ladis gudik *onas*, ka fulikünis kapis nen löf.

III.

127. Kiöms aibinoms in vp. **joniks** pönops veütikün?

At, jiàt, atos, ät; et, ièt; it, ömit; ot, öt; ut, üt; a. s. mân àt ...

Sams: Jiman et; vom et; völad ot; vil üt; söl gudik it; minut öt; lut ät; vob at ed et; bib öt in läns et; geság tefü sák öt.

Bìms öt binoms us; tim *ut* binom kilik; balid binom limep *it*; God *üt* sibinom tenüpo; tuvob velati *et*; födöbs lekani *at*; feil *ièt* lönöm lotane; kaf *ät* binom gudikün; si! koped *ot* jinom gudikum; buk öt binom gudikün.

128. Me kis lesevon pönopis jonik?

Me tonab kaladik *t*.

129. Liko lovepolon vödilis deutik: *der*, *die*, *das* (*där*, *di*, *dås*), if maloms vödis lonedikum: *derjenige*, *diejenige*, *dasjenige* (*däryènige*, *diyènige*, *dåsyènige*)?.

Me: *ut*, *jiùt*, *utòs*; a. s. man *ut*, kel edatuvom puri.

NB. Ab vödils *der*, *die*, *das* kanoms i malön vödis: *welcher*, *welche*, *welches*. Tän ats binoms pönop getefamik *kel* ...

130. Kitim pönops i jonik at(s) bliboms nepe *vöföl*?

If stadoms **po** subsat ... okas; ibo sümoms ladyekes. - Ab if *papladoms bisè*, ud if stadoms soelik, u fagiko veitumo (*peteiöls*) de subsat: paivotoms ma num, deklinalafal e gen; a. s. èts düns; ata pena; *jièt* ...

IV.

131. Pönops veütikün **säköna** aibinoms kiom(s)?

Kim?, *jikim?*, *kis?*; *kiòm?*; *kiof?*, *kios*; *kimik?*, *jikimik?*, *kimikos?* (*os-kimik?*); *kimiko?* ...; a. s. *kis* men binom? (men binom *kis*?).

Sams: Kim binom *cif?*; kisi kanob dunön? reli kiom (kiomi reli) löfol? (löfol reli kiom?); vödol püki kima? (kima püki vödol?, püki kima vödol?, kima vödol püki?, püki vödol kima?); slipöbs in dom *kimik?*; nif leigom *kise?*; sevol meli kiom(ik)?; dlinon us *kimiko?*; *kimikis* ladvelibis *nolol?*; *jièt* binof *jipösod* *kiof*?

Kisi penon *obes?*; kim hetom *obis?*; *kimik* binom flen *obas?* vunols neflenis *kiòm?*; dom folid binom lön *kima?*; vom *kiof* lefulof *vobi?*; tim *kimik* dulom lonedüno?; givom foginane *kiom* ni monis, ni bodi?; al *kimiki* pösodi nün kömom?; kioma mena lan labom döfis nonik?

NB. Kanon pladön i sägo pönopis säköna *lealsò*, äso ladyekis, ed i pönops ät bliboms nepe *vöföl*, if *papladoms poso*; abu *pavotoms*, if *pladon omsi bise*, u *soeliko*, u *fagiko veitumo* (*peteiölo*) de subsat; a. s. *Elogol kis?*; bödis kiom?; *kiofas?* bukes fol *kimikes?*...

IV.

132. Pönops kiom aibinoms **getefamik**(, relativa')?

Kel, *jikel*, *kelos*; a. s. böd, kel; vilgin, (ji)kel; bos, kel(os)...

Sams: Buk, keli mutom lilädön; mens, kelis laned nulüdom; buk, keli nog lilädom; deb, keli pelom nevelo; zülièl, keli no numom; no! keli no sevom; nolüd, al keli tävom; klots, kelis nedof; sanel, keli vipob, kömom nu; böds, kelis lilob u logob; lefüd, keli no visitom.

Paris, *kel* binom *legletik*; söts, *kelis* labol; dut, *kel* sötols telön; löf, *kela* valüd balom ä bofom obis; köl vietik, *kele* binob flen; al vesüdi, *kel* vipob logön; ta klimis, *kelas* binob neflen; aikö cans binoms, *keles* mekob malis; teliëls, *kel(s)* bioms su letab; minutis, *kelas* spid binom gletik.

NB. 1. In deutapük binom ofen in nebaset^s bisegoöl vöd *kim* (vär) u *kis* (väs), kels **jinoms** binön säka vöds. Ab if mediton omis kulädumo: binoms pönops getefamik; a. s.: kel (aikel, kel men, men, kel) sagom atosi, binom neveladel; kelosi logol, no binos golüd. - Is no dalon sagön *kim?* u *kis?*, sod muton lovepolön vödis at me pönops getefamik *kel* u *kelos*...

NB. 2. Bifü valikis pönopis **getefamik** pladonöd in poset liunüli in püks valik, bi sibinom is deset tika!

133. Liko kanon leofen blefön nebasetis beginöl me pönop getefamik, e dub atos spälön timi, spadi e monis, if penon spoda *kads*.., u telegafon ...?

Atos jenon me utos, das ceinon velibi nebaseta getefamik in ladyekabidi pötöl.

Popükos en nog latumo. S.!: pla sets: „tim, *kel säspidom*“, sagon: „tim *säspidöl*“; pla: „ton, keli älilob“, sagon: „ton pänilöl fa ob“... Deutik ... mod vödöna e penöna

eluletom ed eletom lugeblibön ladyekabidi ti umo, ka valiks püks votik edunoms atosi, ed ätos edämos blefi e spälüdi vödas püka. - Ab in vp. kanon e dalon blinön ladyekabidi veliba vätopo, kö kanon jälön lisälo e tikavo ladyekabidi; (te no also levem ofen, äs a. s. pük vöglikik edunom osi).

VI.

134. Pönops **nefümik** kiom aibinoms le'patiküns?

Ats: èk, nek; òn; alim, alik, valik; sembal, nonik; bos, nos; ans, (nen subsat), anik (sa subsat); mödik, nemödik ...; a. s.: èk binom in dom ...

Sams: No valik(an)s tävoms delo; no alim löfom jöluli (gustuli); nosi mosedob (no mosedob bosi); büfo penob, sagob nosi; badiks mens (ai)binoms mödik(s); bos zesüdos alik(an)e; àns flenas obsik (obsa) lödoms in Melop; ans en binoms liegik; nemödik(an)s otas penoms penedis obes; deno plonobs lä nèk (no plonobs lä èk). *Nonik(an)* tikelas nestümom volapüki; löliko, äso Kristùs, nèk binom; *sembal* depadas kömom se Basil; nek menas dalom neveladön; büfo (on) sevälon *oni*, as fleni: söton seivön *oni*; mens *anik* binoms tu dobik; (ji)ek lädas peodof lejönik; sevob *anis* nelijanas; se Nelij tävels mödik kömoms väyelsò; sagols obes *nosi* nulik.

H. Dö velib.

I.

135. Liko fomon **veliba** pösodi balid **patüpa** in fom **fümik** üd in lenunafom vödöna *moda dunik*, efe in **balnum**?

Pladon len fini stämavöda tefik pönopi pösodik òb; a. s.: *dan*, *ob* = *danob*. Ibo velib alik vedom vo te dub atos, das pösod sembal jäfom, ledunom dunöfi sembal, fetanomok ko dunöf sembal.

136. Fomon liko **plunumi** pönopa *ob*?

Pladon balik len vödili *ob* plunumatonabi *s*, e geton vödi òbs.

137. Plägasams: Motävob tudel in düp folid; ag(ö)! no penob viliko (no löfob penöni); ab löfob penedis; stümobs menis tugik; kautob tefü logs obik (oba); feilöbs felis; adyö! mogobb; gili logöbs gletiki; no löfobs lepis hetlik; konletobs (elis) spigis.

138. Sevob lafab; penöbs duna *fomi*; no votob siti; klotobs pöfikanis; lenvödobs olis, as flenis; lasumobs vobelis te fiedikis; lenadobs nebukò vödis mödik; bedünob lotis; födobs julanis dutlik; desidob te gudikünosis menada.

II.

137. Liko fomon pösodi *telid* balnuma *ol*, e pösodi öt plunuma?

Pladon len stämavödi in balnum pönopi *ol*, ed in plunum vödi òls.

'Noetil: Ols malom id is nevelo vödi òns (*deuto: Sie, si*), äso vp.ans semik nedälamik, löföls kofudi, viloms viloms ä lesagoms. Ibo pönops fol at: *ol*, *ols* ed *öns*, *óns* aimutoms

jalepo padifön debavoto, bi alik vödas at ailabom malodi **lönik** ä patiki oka. Voto glet'iks neklüls e fikuls ... kanomsöv vedön, if tefos gelütis, pözetis, lepenädis dipik, telegamis (telegafotis) e. s.

Sams: Benovipol dünali nulik; bekipòls monis; tölatol gudik(o) cilis; siòls te velati; getols bukis nulik; notedol neveladis tel; nunol suno moti löfik; benemols veläto nimis; vatol vendelo flolis ledik; gebols timi gudiküno.

Fölo/ konsälis oba; kalòls kulädiko vobis; betävols länis tala jönikünis; nunodol nulis no gudikis obe; konsidòls vipis tidelas; bezötol peli omes; jelols fiedik nedebi; lemesedol badiko calanis; kälols malädikis löfafuliko; bepükol ofen nolügis.

138. Fomon liko fomi **plüta** pösoda telid in balnum e plunum (deuto: *Sie*)?

Lägon baliko len stämavödi silabi *öns*, al fomön balnumi, ed *óns*, al fomön plunumi. 'NB. *Plütafom* at nevelo dalom *pagiön* me *o/*, ud me *o/s*. Ibo vödil *o/malom* balik vödi deutik *du*, latino: tu; ed *öns* malom *Sie*; ab *ö/s* malom Ihr (ir; latino: *vos*). - Len *vööön* löfiki Godi oka me *öns*, e foginani cädik sembali me *o/* binos täik, ladäle deutik... Ab vp. aimutom konsidön valikis *pegitöl* senis e tefodis! -

Sams: Ons, o söl! bonedòns bledi obsik (obas); óns, o läds oba! lonóns deli; pönöns klimidunelis; visitóns obi seledo, o flens löfik oba! (no: flens oba löfik!); (*öns*,) o vilgin! plekòns viliko; (*óns*,) o mòts! jepóns cilis ladik; (*öns*,) o men nedutlik! no muföns futi; (*öns*,) o söl plofed! blöföns negudiko seti; *öns*, o söl baonan! lödöns (uni) domi jönik; (*öns*,) o söl balional gudikün! pelöns debis obsa, novö-li?

Loföns bukis gudik obe; kulivóns ladis konsienò; *beloböns* dunis te gudikis; tanóns bukis jönikum; bledöns in vobùks; flolöns, äso flöls; bilöns bilis saunikün; *filedöns* boadis fota; danisagóns benodeles gletik; tegóns döfis kemenas.

III.

139. Liko fomon velibi **kilida** pösoda manik e jilik in balnum e plunum?

Pladon len stämavödi pönöpis pösodik *om* ed *of*, *öms* ed *öfs*; a. s. *danom*, *tikof*, *stimons*, *fidofs* ...

NB. Vödil *om* plo gen manik, ed *of* plo gen jilik kanom paiküpön levemo nefikulo ya sikod, bi *om* finom me tonab *m*, o bi vöds 3: *manik* e *másculinum* e *männlich* valiks aibeginoms me tonab öt *m*, e bi din stadom leiko tefü *of*, finöl me *f*, ä tefü vöd *femininum*, beginöl me tonab *f*.

Sams: Dünom pline; disputof ko matan; büköms bukis nulik *bałtum(i)*; no pedöfs vunis cila; du^{logom} pöpemi julana; (puls) dusükoms gadis tidelas; (jipuls) no nog dalofs danüdon; spidom su belis; nin^{lemof} canis delidik; (läds) blimofs cemis magifik.

Ninpenöfs nemis in bukis; ninxänoms in *lelodis*; sisagom in *balami*; komedof puli oka tideles; senöfs dolis pöfa; jipüls säspidöfs gälik jule; fizirs dismitoms solatis; tifel mutom sädämön lotani; fits vedoms e vedofs se nögs; musig legä^{lom} menis valik *nobälikis*.

IV.

140. Fomon liko velibis kilida gena **neudik** *ös*, e velibafomi **nefümik** me *ön*, kel foms bofik kösömo no laboms plunumi?

Al fomön fomi *osa*, pladon len fini stämavöda vödili *os*; ed al givön fomi *ona* dunon ötosi me *on*; a. s.: *suf, os = sufos; tuv, on = tuvon*.

NB. Plunum vödila *ös* binom (a. s. in lovepolöts tonabik) *ös (oss)*. Abu *on* labom nevelo plunumi (in kimfal). Sikod vöd *öns* mutom malön bosí votik, ed atos votik binos *öns* o. b. *ol* plütiko, deuto *Sie*.

Sams: Gälös ladis valik; konsefos sauni; datovon tikális gletik; mebon te nedutlik(an)is; pläños vami tala; dageton fino püdi; dälös seg/vis obes; monedon badik(an)is al tug(i); nulüdon cilis pöfik(an)as; pubos glolik(o) ä magif(ik)o.

Jekos obsi vemo; güvon töbi obes nevelo; datikon egelo nulikosis; daspälos makis mödik oles; daxänon suno belis geilikün; begon omis ai tefü takèd; valädon püdis in läns valik; vöbos ofes stimi e löifi; konon samis ciles; dadukon *cilis* me löf e fèf.

V.

141. Fomon liko fomi veliba *getefamiki* finöl me *ök (öks)* in balnum e plunum?

Pladon len stämavödi sa silab *ob; ol, öns; om, of, os, on; obs; ols, óns; oms, ofs* nog finoti *ök (öks)*.

'NB. 1. Tonabs plunuma plü no zesüdom, bi plunum binom päsinföly dubü silab oms (ofs ...); a. s.: löfomsok, pla löfomsoks.

2. Vödil at *ok* aikanom palägon len stämavödi sa silab *oms, ofs ...* te tän, if pönop *ok(i, obi, oli ...)* stadom in **kimifal**; ab no in kimefal u kimafal. In no-kimifal muton lovepolön: *okè, okès (obè, obès; ole, oles; okà, okàs; oba, ola ...)*, e muton teilön pönopis at de velib; a. s.: givoms legivotis *okes*, o. b.: *kimis?* (legivotis); *kimes?* (*okes*) ...

3. If deuto... velib sembal no kanom pagebön nen *ok*: velib somik no getom in vp. pönopi *ok*, bi tän *ok* no zesüdos; a. s. velib deutik *sich wundern* (síq vündärn): *stunön'; ibo no kanon sagön*: íq vündäre. - *Ab kanon sagön*: íq váje míq; *klu vpo.*: vatükobok; *ibo sagon i:* vatükob.

Sams: Sesedosòk nefikulo; fablüdosok fikulo; vegomsok(s) tudel in zifi; *döbon helis oke*; fanolok; no zelobsok it(is); no lem/lofobok (obi) e pänötis oba; läds feinofsk tefü ladäl; söls tuvoms okis (o. b. jeder den ánderen, no: tuvomsok, o. b. jeder sich selbst!) in musoföp; fits mödomsok vemo.

Nims anik kipomsòk me nams; cins mofomsok nefikulo; jeváls pladomsok su süti; vomüls logofsok in lòks; mens pleitik famomsok; pùls kötomsok in finedis; nims votik lägomsok len bimis; nek sevomok satiko; klotolok leno jöniko; no hetobok it(i).

VI.

A. 142. Liko fomon **timis** difik veliba, efe nilüno timi efegoöl? (Ibo patüp no nedom in dunafom *sevamai* patik).

Timaföms velib *paplösenoms* no me posiläbs (silabs u tonabs palen/ägöl fine vödas); sod me **bisilabs** son. (sonemik), o. b. me silabs u tonabs palen/ägöl beginë vöda tefik. Voto posilabs tu mödik, binöls nebobalvoto e pobalvoto, lekanapuki vpi. mekomsöv neklülik e fikulik.

a. Tim **nilüno** (balido) **efegolöl, pätp**, paifomom me *bisiadam* tonaba ä.

NB. Pätüpi at vp.ans teldik cedoms, as dini nezesüdk. Abu citomsok vemo. Ibo al lovepolöts vödik lepenädas veütik ... pätp binom stedo lezesüdk. E bi püks mödik (romanik ...) laboms pätüpi sägo in fom telik: lekanapük velätk mutom ga plösenön vo *timafomi* at luüno balnà! -

e. Fegolüp *telid*, *petüp*, paiplösenom me bisia(da)tonab *e*, e fom at fegolüpa aibinom fom *ofenüno* zitöl, ed i satöl in zits mödikün.

i. Fom *kilid* fegolüpa, *pitüp*, paigivom me tonab *i*, leigo paibupladöl.

NB. Tonab *a* defibomok du fegolüp *yeltumas* (fegonüpü yeltums) in tonabi ä (memonöd püki *nelijik!*); ab ä vedom tän *e*, ed *e* vedom *i*. - Also tonabs *a*, *e*, *i* sukoms balim votime (votimi) id in lafab. Klu veliba *foms* kil fegolüpa aipötoms *leso* vede jenlik vokalas kil atas fegolüpa *e* kede (leode) omas in lafab. Seguno lovepolon a. s. *äyufob*, *espelol*, *iyubom* ...

Sàms votik: Böd äflitom su nufi; kat (jikat) esukom (esukof) ome; solat iflagom vafis; äfödobs lekani; ifomols fömadis; emogolons in foti; efövoms tävi; äsäkon ofen julanis; eflänols no sato penedis; nos gudik *izidos*.

Egälokon vemo tefü köm ola; malädan *isenom* dolis gletik; cils ädledöms mani blägik; mens nobälik egevoms limuni viliko; fizirs äbüdöms jalepo leodi; *jimonälans igebofs* moni oksa no gudiko; voböts *eplöböms* gudiküno; *egolon* se zif in pagi; älobedosok nefikulo sölle gudikün; dom *ilönönom* vöno regè.

B. 143. Vpo. *velibafom füdüpik* liko paigivom, o. b. **füdüp** balid e *telid*: *potüp* e *putüp*?

a. Füdüp **balid** ü balik (**potüp**) paifomom me *bupladam* tonaba *o* len *stämavödi*; a. s. *ovölad'om*.

e. Ab in **putüp' tonab u paipladom bifü stämavödi** tefik; a. s. *uklödof*.

NB. Me yufavelibs deutik ... *binön*, *labön* e *vedön* no dalon fomön fomi sembal füdüpa. Ibo in natapüks dif9ik pladon ofen *yufavelibi labön*, kelöp denu püks votik aigeboms vödi *binön*, e votafleko...; fövo foms at ko vöds fol jü lul... binoms mödo tu lonediks, delidik, *timilapinöls* ä vpo. tasiämik; e yufavelibs deutik ... (natapükas) aibinoms in vp. velibs velätik, äso a. s. velib *löfön*, no yufavelibs. Ibo vpo. velib *binön* malom velibi *sibinön* ...; ab *labön* malos *labeledön*, e *vedön* malos *pajafön* ... Klu, if velibs kil at velätik *pabapomsöv* in yufavelibis natapükik: mutonöv, al viatön *tebseplänis*, datikön plo velibs *binön*, *labön* e *vedön* ... velibis patik velätikis *suemodu* velibs *sibinön*, *labeledön* e *pajafön* ...

Sams: Din *oplöpom* gudik(o); no ga *ujiton* venodi; *unidol* in lit velata; *ugolof* in glügi; *ogönobs* läbi oles; *uglidons* id obis also fleniko; no *olafols* bodi; no *ucedoms* olis as cukis; *okipols* bukis fimiko me nam; fikopans *otedöms* ko *sulüflüks*.

O flëns obik! *odunöls* egelo ritiko; klöts *ulagoms* len kluf; *ulägon* klimidunelis; *jidünel* ofönof cemis; nif *ustöpom* vegami; o/etosok lielön no gudiko len völ; osölobosok itis gudiküno; *odeblinols* smabovis obes; *ulilöfs* vipis manas; pòp in Cinän opötütom.

VII.

144. Vpo. **sufafom** veliba paifomom liko, efe nilüno fom **patüpa**?

Al mekön ati fomi, pladon bifü stämavödi bisilabi *pa*, kel ya sikod kanom paiküpön nefino nefikulo, bi vög latinik *pásivum* (*sufafom*) beginom me silab *pa*.

Lä tims lemänik (votik) pladon baliko bifü times bitonabis ä, e, i; o, u kosonati p. Klu tän us bisilab *sufafoma* aitonom *pä*, *pe*, *pi*; *po*, *pu*. Valikos at kanos paiküpön levem nefikulo, e paimekön nonefikulomo; a. s.: *patidob*; *pädugol*, *pelobom*, *pibätof*; *poblünos*, *punoton* ...

Sams: Lä ols *puspodos* ofen e mödo; vin gudik pogutom viliko; peneds *pablefoms* me volapük; *päsmilos* mödo tefü *lep'ans* väpüka; du *zäladel* *piglökos* me glöks valik; *pelifos* vemo *leitälo* flanü yunans mödik; sugiv *pulenadom* fa ols; *pomonedols* ofen; cems mödik palutoms tu nemödo; glëns *pemülops* gudik(o).

Kùns *pitetòfs*; gils su klifs *pesenitoms*; *pukeliedol* in maläd; cäns *päpotòms* me *lelod*; gudikan *paglötom* te fa badikàns; dinäds *poleodòms* fa mäns *lesapìk*; *pekälob* as malädan gudiküno; *piluglobs* fa neveladels; no ba sägo *pupedòls* fa flens olas; *poxamof* fa tidel oka.

VIII.

Jünu *etölatobs* velibi egelo te in fom jenöfa (foomü *jenabid*). - Ab i zids *jenoms*, pato **dotiks**, in kels kanon pükön te fomü **mög**, ed in kels **muton**pükön in fomü mög, al vitön *mikapälüb*s ... -

Ye no *vätopo*, kö in natapüks **mögabid** (, *cónjunctívus modus'*) stadom: id in vp. *mögabid pagebomök*.

In plac kiom mögabid mutom *pagebön* vpo.: (atos) no *letosok* lenunön egelo me nomstifik; sod atosi te sienäl feinik, vpo. *eplägoköl* gudiko, kanom *dese tuvön*. - Lemäno mögabid leofen no leo zesüdom in stül balid e telid; sod plü te po velibs ninöl bosi **nefümik**; a. s.! *sesagön*, *lununodön*, *cedön*, *dledön*, *niludön*, *jinön*, *pakön*, *foipön* (o. b. *niludön malädnik*, *fopiko*), *dotön*, e süm.

145. Liko benö fom ata **mögabida**, fom dotikosa ... (kónyuŋ ktìvus) paigivom vpo.?

Lägon balik len fini veliba silabi *lá*'; s.!: *dledom*, *das no pelòb-lá*; (*yed in stül balid e telid i baliko*: *dledom*, *das no pelob*).

NB. Vödil at *lá* no binom finot dekli(na)fala (kimafala); sod binom te mal mögabida. Sikod at *la* no binom lonediko pabetonöl, sod aibinom blefiko pabetonöl. Kludo vödil *lá* getom kazeti japik, al distinön kulädo ati vödili de (visü) kimafal, a. s. in vöd ni/à ...

Sams: *Eniludon*, das *edeilòb-lá*; *idotols*, das *kanòn-lá* i *poedön* me väpük; *äcedof*, (das) *binòm-lá* man liegik; *äniludol*, das *ebinòm-lá* neveladel; *epakom* nuni *döbik*, (das) *etifòf-lá*; mèns *esagoms* in *cödöföp*, das *efiläbòm-lá* domi; *päluñunoidos*, (das) *efugòns-lá*; *esagon* *pölbubo*, (das) *evedòm-lá* melopan; *piklödos*, efè nen kod, (das) *mans* et *ebinòms-lá* lekanans gletik; *päniludos*, das *ebinòls-lá* liegik.

Enunodon, dàs cüt *ezitòm-lá*; *ibedotols*, das *naf edisòm-lá*; *pibelobos*, das *isumòf-lá* cili foginik; *ävilon* *blöfön*, das *ebinòm-lá* *mobinik*; *ocedòms*, (das) *binòm-lá* gab; *utikon*, das *din* no *binòm-lá* rigik; *enonof*, das valikos *binòs-lá* *pileodöl*; *luglolofs*, das *binòfs-la* *jibalionans*; *ejinós*, das *une läbòm-lá*, e nevelat *pi'pakom*, das *naf pufefiledòm-lá*; *esenom*, das *vedom-la* suno malädik.

IX.

146. **Stipabid** (, *cónditionàlis'*) vpo. *paifomom* liko? Ibo id at fom leofen binom lezesüdik, pato in lepenäds ...

Mekon ati fomi, dü *len/ägon* fine veliba silabi **öv**, kanöli paiküpön sikod nefikulo, bi tonab *v* (*w*) deuto beginom i yufavelibi stipabida *würde* (vü`rde); s.!: *givoböv*, deuto: íq vürde gëben. (Tanamal - nezesüdom is).

NB. Stipabid zitom pato in sets laböl vödilis *ifud üf*, ed is silabi **öv** kanon lenlägön velibe ä gleseta, ä nebasesta, o. b. setes bofik togo; s.!: *emesedoböv omi*, if ubinom **öv** dutlikum.

X.

147. **Säkabid** (säkafom) vpo. pafomom liko?

Äsliko fomon vpo. mögabidi me silab lá: also säkabid pagivom me säkasilab (rusänik) **lí**, efe silab **lí** at nomo **pa/ägom** leigo len fini veliba. - Ab demü kods patik (a. s. in pösod telid balnuma, demü tonab telik **l**) silabi **li** kanon i **bup/adön** velibe, u teilön lölniko de velib. Pato leofen silab **li** täno **pabup/ladom**, if säkabid kozitom ko mögabid, kö siläbs tel: **lí-lá**, u **lá-lí** kanomsöv pafecenön ko vöds **lilà**, u **lalí**; do silabs bofik **lá** e **lí** aibinoms te blefiko pabetonöl(s), u leno pabetonöl(s); a. s.: **plägòb-lí?**; **turòm-lí-lá?**; **lí dunòl?**; **lí-todòf-lá?** ...

Sams: Votòm-lí lödi?; esävöf-lí sapi oka (ofik)?; ifetanòn-lí vunis?; äpakòs-lí puki?; lí-edeutòl-lá buki?; emelidòb-lí-lá (eli) blami?; telols` öv-lí duti?; lí-elestimòns-lá tugikani?; màngs li ovanoms disini?; nò-lí ofögi/vòbs debi valik?

Bläfòm-lí gudikosis me badikos?; fögetòb-lí benodis?; lí egolüdol flemis vel?; gönòf-lí-lá liedis?; nos igletòs-lí kudis olsik?; ugloùn-li sato Godugi?; lí-oveadòls egelo simuli?; lí-äviatobs ai badis?; lí-seloms domìs, e smalòfs-li manis okas?; enotòb-li kömi omas oles?

XI.

148. Liko fom *büda* balik paplösenom in vp.?

Lägon diseinü atos silabi **öd** pö len stämi ä len pönopi veliba, efe kanon lenlägon silabi at pönopes valik pösodikes; a. s. flagolöd cödi! (Tananal - nezesüdos id is).

NB. 1. Büdabid balik (, ímperativus') pagebom segunañk(o) plü visü önedans e leigans (obes). Abu visü Godug, e visü pösods geistadöf kanon plü te **vipön**, ab no büdon. Sikod vp. aimutom labön i **vipabidi** sembal (, óptativum'), e fom at pamekom, dü, pla silab(i) **öd**, lenlägon silabi **ös** pönope veliba; s.!: lonedon **ös** beni! (Nen tanamal -.)

2. Abu visü önedans, a. s. visü solats e dünans ... nedon i **büdabidi smajalepikum**, o. b. büdafomi kömäda, e fom at aibinom **lebüdabid** (jussìvus' sonemik), pagivöl me posilab **öz**, pla **öd** (**ös**): a. s. malekolsöz kompano! (Nen tanamal, o. b. no **malekols-öz!**). - Foms kil at: **ös**, **öd** ed **öz** kanoms leigo paiküpön nefikulo sikod, bi tonab s toenom molikum, ka tonab düfik z (ds, ud ts): äso vipabid aibinom mödo meilädikum, ka büdabid, e büdabid binom denu no also japik, äso lebüdabid lüdik, stiafik, smajalepik. -

3. Po büdabids kil at(s); vipabid, büdabid balik e lebüdabid, pladon egelo in vp. linnelemali (!) len fini seta, al sepetön, sevamalon e sütovön atoso büdafomis at kleilikumo e loglikumo: leigo, äs po kimofal e po linteleks.

Sams: Lüvolöd sogi baldik!; nevelo viodolsöd löfi sanik!; nevelo slänobsös kemenis!; leno bölüdolsöz lanimi e blavöf!; vitomsöd (vitomsöz; vitofsöd, vitofsöz) klimi!; elunolsös böladis!; medoböd flenügil!; ononofös nevelati!; netug valik punosomöd (punosomöz)!; niegonöd spuni obe!

Maniföfolöd egelo velati!; lenevelo tlädolsöz fatäni!; reg lasamomös konsälalis!; vom kikoföd cemis!; ladis ejönonöd, e no te klotis!; osedonsöd modelo canis nulik!; ulesagofsöd känüdi okas obel!; snilobsös gudik(o) penedis!; äsilefomsöd glokis!; kapällobös egelo vipis onsa!

XII.

149. Liko givon vpo. fomi veliba **nefümiki**, no laböli (deuto ...) pönopis pösodik, o. b. velibi , ínfinítum' in **subsatabíd** (in fom subsata, in , infinitivo'); s.! el , amare, diligere' ?

Lenlägon fine stämavöda tefik silabi **ön**, ti leitonöli, äso velibafinot deutik **én**, e sikod kanöli paiküpön i **lenefikulo**; s.! **säv**, **sävön** (nen tanamal; klu no: säv-ön!)

NB. 1. If pladon bifü subsatabidi vödili **à**/ (deuto: *zù, ùmzu*): vödil at *a/fomom* eli , **supinum'** sonemik, o. b. fomi **diseina** u 'desäna; s.!: jönik, (al) logön; lifon, no *a/fidön*; sod fidon, *a/lifön*. Segun atos vöd deutik *ùmzù* ... palovepo/bm egelo me vödil *a/sa* subsatabid.

2. Bi subsatabid aibinom nepösodik: egelo pacedom, as bos neudik (*neutrum*). Klu egelo posilab (vödil) -os sukom (sukos) in velib po subsatabid, if ät (subsatabid) binom subyet seta; s.!: (el) *tikön* no binös `` *din lõfääbik alima*.

3. As subsat (glevöd), subsatabid kanom paideklinön, äso subsats alik; a. s. *golön*, *golönä*, *golönè*, *golönì*; *golöns* (o. b. mods *golöna*, *gola*), *golönas*, *golönes*, *golönis* ...

Sams: Nevelad valik mutom muedön; sötobs svidön (svidobsöd) lifi obes!; *sedilön* limuni plidos Gode; delidön binos nefikulik, ab *nedelidön* (binos) fikulik; kömobs, *a* mödükön läbi olsik (olsa); mod folöna no binom fikulik; ditibobs dani *govöne* gudik(o); (ai)löfob vemo geböni gudik(o) timi; binos nefikulik: foetön, abu (binos) fikulik: kulivön; no penolsöd, *a/kofudön* kapis!

Stupel ekömom, *a/vunön* omis; kösumön' binos ai *nefikulküm*, ka melidön; näm tikäla ä lada fögivönä binom gletik; *vilavalüd*: *klemön(a)* nefikulik(o) voli, binom egelo no pülik; no gevob lobi devöne; hetöbs fezogöni vobis; lefulön voboti binos *fikulkum*, ka beginön; ebefulön egelo büdis, binos söt; oplepadön pükatis obinos lobik; ubitopön egelo in vp. pläpodis binos gudik; ägalön e no imogonön lepötos egelo solates.

XIII.

150. **Ladyekabidas** valik finot soelik pafomom liko?

Ladyekabidis (*párticípia*) valik fomom me silab balik **öl**, kel silab aitoenom sümik silabes *el* ed *äl*, e labom leofen malodi (siämi, suemodi) palefik; a. s. *tevöö* (sümkö vödes tevel, o. b. men *tevöl*, *teväl*, o. b. sièn plo *tevön*...).

NB. Ladyekabid dalom ä sötom in vp. *pagebön* mödo ofenumo, ka in deutapük ...! Ibo visü püks teldik votiks, a. s. romaniks ..., ladyekabid deutik elugeb/libom *aniko*. - Me ladyekabid bal kanon güvon ofen nebasetis lölik, pato tefosestis..., kelos daspäobs mödikis timi, töbi, spadi e moni. (I bif *ö/tanamal* - nezesüdom.)

151. Liko givon vpo. vödis deutik , ein zu Liebender' (*áin zu libendär*), *latinö*: amändus?

Me ladyekabid *pölöföö*. - Abu vöd *polöföö* mutom palovepolön deuto me vöds: ,Einer, der geliebt werden wird' (áinär, där gelíbt värdens vírd)...

Sams: Blamob pulis jedöl stonis; löfobs medini ovobädöö(i); stümol studelis *unoöl(is)* mödikosi(s); vokolööd ävipölis gudikosi obes flenis!; zibs tu *pepitöl* (papitöls, pupitöl) no binoms saunik; sagolööd nümis panumöö!; länöps pämägööl binoms lejönik (vöds fol vpks. visü [gègen] jöl deutiks!); màgs pojönöö(s) binoms nulik; ol mutol pelön glätis pudibleköl; äpidöbs pidistukölis zifis.

No löfon givelis zogöö! pals, olületöl valikosi ciles, no binoms gudik; vobels, eplepadööls gudik(o) vobis oksa, melidoms mesedi; al bumön domi, nedon bemis gudiko pukoyumöölis; li-egetol penedis yesdel(o) pelüsedöö(is)?; löf e klööd, pumütööls, no labööms völadi; kiöp flëns emotävöö! (no: pemotävöö) obinoms?; tedels *kömöö* (no: pikömöö) ebinoms nelijans; stibz, älönöö (no: pälonöö) obes, ebinoms de Nürnberg; cins pimuföö(s) efunööms meinali neläbik.

J.

152. **Ladvelibs**(, advérbia') kiòm binoms zesüdikün ä *geblkün(s)*?

Ats: *tudel* (*adelò*), *yesdel* (*ädelo*), *model* (*odelo*); *delò*, *neito*; *balido* ..., *teliko*, *kilnà* ...; *sun(o)*; *gudikum(o)*; *is*, *ùs*; *tè*, *tì*; *egelo*, *evelo*, *nevelo*, *nu*; *plu*, *um(o)*; *no*; *ofen*; *ya*; *vem(o)* ...

153. Me tonab kiòm ladvelibs *pafomöl* se **ladyeks**, ud se subsats ... finoms?

Kösömo me tonab *ò*, mutöl panumön al glupi velibas, kel glup ailabom tonabi ät *o*, as tonabi kalad'ik.

NB. Ladvelib stodom plü **po** velib, ed *is* ladyek (as ladvelib) kanom blibön i nepe *votöl*. Ibo binos ofen vemo fikulik (lefikulik): distinön, và vöd tefik po velib binòm(-lá) ladvelib, ud ladyèk; a. s. in set: *nek danüdom cunälík*, ud *cunälíko*; latino te: , nèmo sáltat sòbrius' ; ab no: *sòbrie*. -

K.

154. **Pläpöds**(, præpositiōnes') kiom aibinoms *geblkün*?

Ats: *su*, *se*, *lä*, *büfo*; *plo* (bif o: *plè*); *kol*, *ta*; *in*, *me*; *segun*, *ma*; *al*, *po*, *pos*; *de*, *fa*, *dö*; *bif(ü)*, *bü*, *bu*, *neletü*, *komü*; *du*; *zà* ...

155. Pläpods regoms deklifali kiom?

a. If säkon: **kiplad?** e **kiplada?**: pläpods alik laboms **kimfali po** its ok. - Ab nevelo pläpod sembal stodom in vp. po subsat okik; e nevelo sembal pläpudas regom kimafali, ud kimefali; s.!: kodötom in *zif*, ab no: *in zife*; ibo deklinafals (*casus*, *kàsùs*) po e bifü pläpods aibinoms le *vemo* difik ä fikulik. U: *demü dut* oka *pelobom* vemo; ab no: *demü dute*, *dute demü*. Fövo s.!: *ekömom de Melop* (kiöpa?); ab ni: *de Melopa*, ni: *de Melope*, ni: *de Melopi*.

e. Deklinafal kiom *pagebom*, if kanon säkon: **kipladi?**

Kimifal(*accusativus*, ákusativus); voto mutonöv fomön *plo* säk at pläpodis mödik patikis *plo* pläpod leigik in natapüks; a. s. in set at: kodötom in *zifi*, äl *leyani*...

L.

156. **Konyuns** (, conjunctiones' , kónyuuñ kziònes) kiom binoms zitöl ofenüno?

Ats: *è* (bifü vokal sembal: *ed*, *äs* in *tälapük*; *ye te* in *stül kilid*); *i* (bifü vokals: *id*); *ab* (palestenüdöl: *abu*, *abü*); *ven*; *ka* (te po *plulüëns*), *as*, *äs*; *ye* (bifü vokals: *yed*); *büfo*; *u*, *ü* (bifü vokals: *ud*, *üd*; ab *ü*, *üd*: if vödi balimik sembalii kanon *pladön* plänölo, *lovepolölo* ... plà votimik(i), äso latino: *sive*, *seu*); *dü*; *nì* - *nì* -; *bi* ...; s.!: labom kapäli e monis, *i* domis; *ab* ladi nonik ...

M.

157. **Lintelèks** (, interjectiones' , íntäryékziònes) kiom binoms ofenikün(s)?

Ats: *ag!* (bifü kosonats: *agö!*); *adyö!* *kautö!* *susö!* *bafö!* *ekö!* *danö!* *dasö!* *gà!* *ö!* *spidö!* *zibö!* *filö!* *mö!* *püdö!* *lesi!* *tädö!* *läbö!* *stopö!* *vö!* *lü!* *sanö!* *lukö!* *lukiö!* *yufö!* *lilö!* *yö!* *lifö!* *liedö!* *makabö!* *mölodö!* *lanimö!* *benö!* *fi!* *velatö!* *dusö!* *takedö!* *sö!* *bifö!* *yì!* *vi!* *samö!* *vo!* (*jenosöd!* *jenosöz!*) ...

Sams tefü (dö) vödabids alik fol ats nedeklinik, o. b.: tefü ladvelibs, pläpods, konyuns e linteleks:

Datovolsöd geilik(o) Sölali ä lönugis Oma levemo glolikis, kelis ai/labom sis tims tenüpik (tenüpa)!; *benö!* aispe/lobsöd gudikünosi(s) *tefü (dö)* vp.! e danolsöd ladlikün(o) benodeles (benodales) valik!; *agö!* votolsöd *no egelo* nomis, *sod* lenadolsöd pekop/adölis *kapäliko* (nomis)!; löfobs flolis, ye hetobs spinis; mens (v)alik lifoms *me nulüd*(s), e vamomsok *dubü* (me) klotöt(s); bödils flitoms *in foti*; *takedö!* o tikäls netaked(äl)ik! *sukolsöd ga maseles* (maselis) ä flenes (flenis) menada! e *lanimö!* *od* ols vemo (le)temipiks läds ä läns!; *velätö!* *eko lolis sa liäf(i)s!*; püls badik goloms viliko (löföms golön[i]) *nebü* glügi; ab gudiks (puls goloms viliko *in glügi*.

Yö! eko stori balid *su meid*; *ab in fot* kuklit kanitom *jöniküno*; *sägo sväls e stårs e kömoms ya lonedo*; *ye no nog* elogobs violäfis; *no siedon fövo in hitatim lä fön*; *vok filö! nevelo binom lesumik du neit*; *leno* seivon flenis *e neflenis in läb dulöl*; *läbö!* glid meinelas tonom *delo e neito*; lönedans fiedik voköms *viliko* rege oksa: *lifö!*, *lifomö!*, *ifläds* gudik deditoms okis *deba/voto in lif ud in deil*: sagoms *balvotö: denulogö! jenosöz!*-